

5. октобар

КАКО ЈЕ ОТИШАО МИЛОШЕВИЋ

24. септембар

Одржани су избори за председника Југославије, Савезну Скупштину, покрајински и локални избори.

25 септембар

ДОС саопштава да је Коштуница добио 55, 34% гласова . Представници ДОС-а напуштају изборну комисију због крађе гласова.

26 септембар

Савезна изборна комисија саопштава резултате председничких избора: Војислав Коштуница 48, 22%, а Слободан Милошевић 40, 24% гласова. Расписан је други круг избора за 8. октобар.

27. септембар

Грађани почињу да протестују широм земље због изборне крађе.

29. септембар

У штрајк ступа седам хиљада рудара Колубаре.

1. октобар

Велики број предузећа и школа не раде. Србија је стала.

4. октобар

Савезни уставни суд поништава председничке изборе . До даљег председник Југославије је Слободан Милошевић

5. октобар

7. 15

ОФФ: Док на хиљаде грађана иде ка Београду. За социјалисте је почео нормалан дан

Бранислав Ивковић, професор на грађевинском факултету (5.октобар министар у Влади Србије): “Ми смо нормално дошли на посао, нормално радили свој посао и сви моји запослени су били у министарству, сви су отишли око 16 – 16.30 х а ја сам остао у министарству до 17.30 х. Према томе уопште нисам имао у некој својој личној визури да могу настати неки проблеми, да може нешто катастрофално да се догађа.”

Милутин Мркоњић, посланик у Скупштини СЦГ (5.октобар, директор Дирекције за обнову земље): “5. окотбра 2000-те године био сам на мосту у Новом Саду, опет на једном од градилишта, последњем великом објекту обнове земље: Варадинска дуга. Кад сам се вратио из Новог Сада тек сам тада видео шта се дешава. Отишао сам у своју канцеларију у Немањиној улици и ту сам затекао своје сараднике и ту смо се даље договорили како ћемо даље наставити реализацију посла.”

Бранислав Ивковић, професор на грађевинском факултету (5.октобар министар у Влади Србије): “Морам да кажем да нисам имао неку озбиљнију информацију о томе да из једног дела Србије крећу организоване колоне до једног тренутка кад ме је покојни министар унутрашњих послова Влајко Стојиљковић негде око 12 сати или 11 сати није позвао телефоном и питао ме да ли могу да позовем директоре тог и тог предузећа и да видим да ли могу на Ибарској магистралу и ка Обреновцу да поставе своје тешке грађевинске машине. Ја сам рекао: “Влајко па то је ваш посао, то није мој посао, не пада ми на памет да то радим!”.. А тад сам схватио први пут да се нешто догађа, да из Србије крећу колоне и да је то стварно нешто озбиљније него што сам ја то мислио.”

Милутин Мркоњић, посланик у Скупштини СЦГ (5.октобар, директор Дирекције за обнову земље): “Влајко је био узбуђен више него што сам ја очекивао управо због тога што није могао да спречи улазак како он каже тешких грађевинских машина у град па ме питао: “Шта да радим?” Кажем: “Влајко, то је ствар полиције, пуцајте у гуме па нек се скрену машине, ако су већ долазиле”. Он је мислио да сам ја шеф на све те грађевинске машине, што би се рекло, по Србији. Наравно Србија има десет хиљада грађевинских машина и то је било тешко спречити.”

ОФФ: Служба Државне безбедности није била тако необавештена.

Радомир Марковић (бивши шеф ДБ) октобар 2005. “Постојале су информације о учешћу страних обавештајних служби у пружању логистике као и пристизању знатних финансијских средстава из иностранства која су стављена на располагање лидерима ДОС-а. Знало се да ће демонстрантима бити подељена већа количина оружја и постојала је опасност од изазивања оружаних сукоба. О својим сазнањима упознали смо министра полиције.”

Горан Радосављевић Гури, директор НВО “Центар за истраживање тероризма” (5.октобар, шеф Посебних јединица полиције): “Било је сигурно и информација да међу људима који хоће да дођу на демонстрације има и људи који поседују оружје, на крају крајева то се могло и претпоставити. Нисмо ни спавали 4.-ог на 5.-ти, јер све је почело много раније: та организација по градовима, стизали су разни извештаји... Тако да те две ноћи ми нисмо ни спавали.”

Ивица Дачић, председник Главног одбора СПС (5.октобар, председник Градског одбора СПС): “То се није могло десити преко ноћи, али једноставно мислим да се сувише олако ушло у то да се то можда решити неким догађањима на сам тај дан , да ли неком интервенцијом полиције, војске.. То је било апсолутно нереално очекивање и мислим да то никоме није падало на памет и шта је ту уставри војска или полиција могла да уради?!”

Бранислав Ивковић, професор на грађевинском факултету (5.октобар министар у Влади Србије): “Очигледно да те вести нису долазиле где треба или су долазиле где треба а ти људи који су требали да их проследи даље нису их проследили.”

Драган Хаџи Антић, публициста (5.октобар, директор "Политике"): "Ја сам разговарао код Павковића у кући његовој 4. окотбра и видео сам да је он ту био доста нервозан што само говори и да је он очекивао тако нешто."

ОФФ: Наређења која су издата те ноћи била су веома озбиљна.

Горан Радосављевић Гури, директор НВО "Центар за истраживање тероризма" (5.октобар, шеф Посебних јединица полиције): "Било је наређења да се једноставно зауставе колоне људи, грађана који су требало да дођу ка Београду. Било је наређења и да се употребе средства која нису адекватна за такву врсту изражавања протеста. Средство је и аутоматска пушка, средство је и прекоморена употреба сузавца."

Зоран Живковић, члан ДС, 5.октобар (заменик председника ДС): "Они су добили наређења, то смо ми знали, да употребе силу, али су нам рекли да то не долази у обзир."

Горан Радосављевић Гури, директор НВО "Центар за истраживање тероризма" (5.октобар, шеф Посебних јединица полиције): "Било је наређења која су ишла директно али је било много више наређења која су ишла неким попречним линијама."

Зоран Живковић, члан ДС, (5.октобар, заменик председника ДС): "Из те зоље је требало да пуца неки нормалан Србин, неки нормалан грађанин Србије, неки нормалани полицајац. И они су то одбили."

Горан Радосављевић Гури, директор НВО "Центар за истраживање тероризма" (5.октобар, шеф Посебних јединица полиције): "Ја сам чуо за ту причу, наравно, да су требале да се искористе зоље за пуцање у камионе, аутобусе итд. Искрен да будем ја у то не могу да поверујем."

Небојша Човић, председник СДП (5.октобар, председник ДА): "Њихово наређење је постојало да се иде до краја. Направљен је списак од 50 имена, људи које је требало ликвидирати. Тај списак се шетао од Државн безбедности до Павковића."

Зоран Ђинђић, премијер Србије, 2001 година: “Било је налога да се убије 50 људи, да се ово или оно уради али све је то било доста конфузно. Није то био један јасан, рационалан план који би омогућавао неки резултат ефикасан и са друге стране ти људи нису били за то, они су били веома скептични и међу њима није постојала солидарност и лојалност према томе.”

ОФФ: И лидери Демократске опозиције Србије имали су план за тај дан. Знатно пре 5.окотбра договорено је да се крене ка Београду из више праваца. Кључни састанак одржан је у Спортском центру у Железнику, у добро обезбеђеној И заштићеној соби.

Небојша Човић, председник СДП (5.октобар, председник ДА): “Још један степен који смо направили безбедности је да се никада није улазило баш најкраћеим путем, до собе је постојало једно десет путева. Ево овде смо на овом месту имали један велики сто. Није било ово што се данас налази , направљено је као конференцијска соба. Доста добро обезбеђена, обезбеђена од могућих варијанти прислушкивања, затворена са свих страна тако да је она одавала утисак, ја мислим да су појединци који били у њој добили утисак да соба нема прозоре. До ње се долазило на различите начине али у њој је одржан кључни састанак након 24. септембра где смо договорили који ће правци бити покривени ко из ког правца од лидера ДОС-а предводи грађане, како организован.”

ОФФ: Тог петог октобра хиљаде грађана организовано је кренуло из Чачка, Ужица, Ниша, Новог Сада, Суботице. Сви су имали само један циљ: Београд.

Горан Свилановић, Пакт за стабилност југоисточне Европе (5.октобар, председник ГСС): “Ја јесам био изненађен кад сам видео да је просто цело Ужице на ногама од раној јутра. И ми смо око 6 х ујутру кренули. Први догађај је био тај који је свуда забележен у Лучанима. У тунелу, односно испред тунела дочекао нас је кордон полиције потпуно опремљене, затворили су пролаз. Ми смо стајали једно 100 -200 метара испред њих и почели смо да излазимо из аутобуса. Тај разговор је трајао свега неколико минута и полиција се склонила. Ја сам прошао кроз тунел, отишао на другу страну и поразговарао са њим док је колона кретала. Он је мени практично поднео извештај. Он ми је рекао да ће да напише у извештају да је сила била велика, да су пробали колико су могли да пруже отпор, да се није могло И то је то...”

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка): “Један од кључних људи у САЈ-у је био са мном на сталној вези. Ми смо отели на првом судару полицији мотороле. Имали смо све њихове наредбе, команде. Све смо пратили и једноставно смо знали.. Они су наређивали заузмите то и то и ми смо одмах давали налог да неколико аутомобила брзо блокирају, да они не могу да

приђу. И кад почне тај обрачун онда наилази огромна маса људи, преко 20.000 и већ се онда прави тај чеп да они не могу да интервенишу.”

ОФФ: Полиција није интервенисала ни неколико дана раније у руднику Колубара када је седам хиљада рудара због крађе гласова започело штрајк.

Миодраг Ранковић, председник синдиката “Колубара” (5.октобар, председник Штрајкачког одбора): “Ту су били доведени и снајперисти, где су они нас буквално молили да неко дође из власти, да разговара са нама. Знали смо тај сценарио да су можда требали да убију неког од нас или чак од њихових људи.”

Милан Ђорђевић, председник Синдиката површинских копова (5.октобар, члан Штрајкачког одбора): “Обични полицајци који су тада били ту, то се после испоставило као тачно, нису ни они били против нас. Можда њихове вође или они који су њима командовали. Али имало је ту мало добре воље и код њих, једноставно нису ишли на примену силе оне најгрубље.”

Борис Тадић, председник Србије (5.октобар, потпредседник ДС): “Власт је тада доживљавала да одбрана власти јесте у Колубари. И мој је утисак да је власт тадашња била спремна да у Колубари употреби апсолутно сва средства.”

Миодраг Ранковић, председник синдиката “Колубара” (5.октобар, председник Штрајкачког одбора): “Буха је рекао да је добио задатак из врха, вероватно од Милошевића, да мора да покрене Колубару на овај или онај начин. Ми смо проглашени да смо рушиоци система и знате да смо били на листи оптужених нас једанаест и господин Борис Тадић и Човић.”

Борис Тадић, председник Србије (5.октобар, потпредседник ДС): “Оптужница је била драконска, оптужница је била потпуно несхватљива, за кршење одбрамбене моћи земље са намером у ствари да се једном драконском затворском казном тадашња власт поново обрачуна са својим политичким противницима.”

Ђорђе Влајић, новинар ББЦ: “Пробили су блокаду полицијску на мосту, неки су прегазили су Колубару, неки су носили жене. Почеле су хиљаде људи да улазе у рудник, рудник је био потпуно отворен. Цео коп. Долазило се лако, улазило се.. Долазили су политичари, пре свега опозициони лидери из Београда...”

Борис Тадић, председник Србије, (5.октобар, потпредседник ДС): “И Колубара је несумњиво била почетак 5.октобра.”

11: 20 x

ОФФ: “5. октобра Чачани су први стигли на плато испред Скупштине Југославије.

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка):
“И дошли смо овде на Савезну скупштину већ у 11 сати а требало је да дођемо испред три. Ми смо рачунали да ћемо знатно дуже путовати и да ћемо имати већи отпор полиције уз пут али то је ишло знатно брже.”

Грађанин Чачка: “Људи ово је стварно много! Ја имам двадесет година и мени је много! Ја не знам ови људи што имају више... До овде, значи не може више овако!”

Грађанин Чачка: “То мора данас да се реши. Довољно нас је дошло и не идемо док не решимо проблем.”

ОФФ: Према плану ДОС-а демонстранти из целе Србије требало је да се окупе испред Савезне скупштине до 15 часова до када је дат ултиматум Слободану Милошевићу да призна изборни пораз. План је почео да се мења. Чачани су били нестрпљиви. Почео је напад на Скупштину.

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка):
“Жеља тих младих људи да се обави посао је била толико велика. И мада је било моје инсистирање да станемо, да ту уђемо у парк преко пута Скупштине и да не кренемо на Скупштину сами, али једноставно нико није могао ту младост да заустави. Сви како су излазили из аутобуса кренули су ка Скупштини. И онда су настали први сукоби, сузавац, просто смо изморили полицију јер то је трајало сатима.”

ОФФ: У Београд стижу демонстранти и из других градова. Придружују им се Београђани. Улице главног града су пуне. На хиљаде студената у организацији Отпора крећу у протестну шетњу.

Ненад Константиновић, ДС (5.октобар, ОТПОР): “Наша жеља је била да идемо околним улицама око самог Трга испред Савезне скупштине не би ли се људи што више укључивали у те колоне, шетње и не би ли произвели утисак да има много више људи на улицама него што их има у одређеном тренутку.”

ОФФ: Колона коју води Г 17 плус иде од Трга Републике ка Скупштини Југославије. Прикључују им се и грађани из разних праваца. Процењује се да их има око 700.000. Полицијске процене су другачије. Штаб полиције јавља команди да је на улици око 70.000 демонстраната.... И за Радио телевизију Србије на улицама је шачица демонстраната. Спикери у вестима јављају да се мања гомила хулигана окупила око Савезне скупштине. У штрајк ступају радници РТС-а. Екран ТВ Бастиље први пут је за тренутак затамљен.

Милена Вучетић, заменик техничког директора РТС (5.октобар, Сектор студијска техника ТВБ): “Ми смо екран затамнили, људи из Абардареве су напустили своја радна места такође они који су били на Кошутњаку су изашли оставивше све укључено и откључано, као што смо се и договорили, да не би било неких већих проблема односно хаварија које би се десиле. То је било негде око 14 х а прекид је трајао 10 минута док су се остали организовали и пустили програм.”

ОФФ: Незадовољне грађане више нико није могао да зуастави. Почео је напад на Савезну скупштину. Два полицијска вода која су бранила Скупштину била су немоћна.

Горан Свилановић, Пакт за стабилност југоисточне Европе (5.октобар, председник ГСС): “И у једном тренутку само сам видео да је неки младић са неком заставом кренуо, да је прошао кроз кордон полиције, утрчао према Скупштини и да је полиција кренула ка њему и почела да га бије. То је просто био као пуцањ стартног пиштоља на некој трци. Сви смо скочили!

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка): “Јуришало се, бацао се сузавац, измучили смо полицајце, они су добијали и појачање. У једном тренутку бачен је и бојни отров. Ми који смо били на челу, полицајци су нам убацивали у мајце, у тренерке тако да смо имали проблем и велика оштећења дисајних органа. Довезли смо и возило од водовода пуно воде и поставили смо га овде испред, имали смо и хиљаде мајца и крпа које смо бацали. Грађани су их узимали и стављали као газе на уста да би се бранили од сузавца.”

Горан Свилановић, Пакт за стабилност југоисточне Европе (5.октобар, председник ГСС): “На крају сам у неком тренутку ја ушао, са вероватно првом групом људи од нас пет шест. Ушли смо у Савезну скупштину и ту нас је дочекала већа група полиције тридесет можда педесет полицајаца у пуној опреми. Они исти људи који су пре тога избацивали сузавац и гумене метке стајали су овде потпуно препаднути од страха.”

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка): “Они су добијали појачање, концентрисали су се у Скупштини. Ми смо видели да они доводе са слепог улаза изузетно велике снаге. Наравно онда су наши омладинци запалили један аутомобил и почели су да пале аутомобиле полицијске, да једноставно не дозволе полицији да улазе са споредне стране. Била је критична маса по први пут окупљена која је једноставно била толико велика да нема силе да је неко заустави и супростави јој се.”

Новинар: “Одкуда ти пендрек?”

Грађанин Београда: “Био сам у Скупштини!”

Новинар: “И како је унутра? Шта је унутра?”

Грађанин Београда: Лудница!

Новинар: “Има пандура?”

Грађанин: “Има пандура. Сви су се разбежали, ми смо им чак помагали да побегну!”

Новинар: “Да ли су добили батине?”

Грађанин: “Јесу, али смо им ми помагали да побегну. Ми нисмо, само од сузавца. Али Скупштина је сва излупана изнутра.”

ОФФ: Скупштина је у пламену. Грађани улазе унутра. Краду вредне предмете, намештај, слике. Од полицајаца отимају пендреке, шлемове, оружје. “Заузели су скупштину!”- јавља командир бригаде полицијском штабу. Издата су нова наређења.

Горан Радосављевић Гури, директор НВО “Центар за истраживање тероризма” (5.октобар, шеф Посебних јединица полиције): “Ја сам имао наређење да покушамо да избацимо сузавац из хеликоптера јер другачије није могло да се приђе. То су контејнери са сузавцем које поседује полиција али једноставно ако ви из хеликоптера баците метални новчић он би могао неком да

разбије главу. Једноставно ја сам био у том хеликоптеру. Направили смо три круга, видео сам и да је зграда телевизије у пламену, видео сам и да је Скупштина у пламену, једноставно сам ја дао наређења пилотима да врате летелицу у базу.”

ОФФ: Слободан Милошевић покушава у сукоб да увуче војску.

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка):

“Војска је добијала налоге да има мртвих и да мора да крене на нас, ја сам код Павковића гледао те налоге. Био је налог да се снајперима скину коловође 5. октобра са поште.”

Бранко Крга, пензионер (5. октобар, начелник Обавештајне управе ГШ ВЈ):

“Да ли су та наређења стизала или не, ја их нисам директно чуо мада сам касније сазнао да је било неких иницијатива да се војска у том смилсу ангажује.”

ОФФ: Скупштина је освојена. На реду је друга институција, најбитнији симбол Милошевићевог режима Радио телевизија Србије. Демонстранти се окупљају испред РТС-а у Таковској улици. Полицајци бацају сузавац.

Љубисав Ђокић, председник Удржења грађана “5.октобар” (5.октобар, багериста Џо): “Ту ја стављам маску и полазим. Они изашли да пуцају поново и кад су видели да се приближавам, ја сам дошао на врата , спустио кашику због оне плоче и кад сам гурнуо, цео онај пано сам гурнуо унутра. Они су почели да беже и скидају ширите, стављају у џепове. У међувремену народ је пришао, истерао сам машину напоље и пекар је рекао:” Улази народе, слободна телевизија!””

Горан Свилановић, Пакт за стабилност југоисточне Европе (5.октобар, председник ГСС): “Касније је овај излог који видите почео да гори. Вероватно је бачен неки Молотовљев коктел на њега. То је тај излог који сам ја пробао да гасим потпуно бесмислено и то је гашење моје трајало десетак, петнаест секунди док ми није пришао тај младић и рекао: “Горане, немој данас да гасиш, данас нека гори, сутра ћемо да правимо ново ако треба али ово данас мора да се заврши!” Овде је било веома много људи и рекао бих да је било доста напето, напетије можда него улазак у зграду Скупштине.”

ОФФ: Испред телевизије испаљени су и први хици.

Повређени демонстрант: “Њих тројица су изашла са телевизије и пуцала право у масу!”

ОФФ: Грађани долазе испред зграде телевизије која се налази у Абардаревој улици. Пале аутомобиле. Батине тога дана добијају главни и одговорни уредници. Демонстранти улазе у телевизију. Разносе и уништавају опрему. Без обзира на наређења која стижу од Милошевића, војска не реагује. Тенкови су још у касарнама.

Бранко Крга, пензионер (5. октобар, начелник Обавештајне управе ГШ ВЈ): “Знам да је Павковић, често га је неко заво на телефон, одговарао и он нам је сам рекао да је од тадашњег председника Југославије Милошевића добио наређење у том смислу и да је он то одбио, да се војска не ангажује.”

ОФФ: Војска се тада није појавила испред зграде телевизије. Али до Таковске долазе Милошевићеви преторијанци, Јединица за специјалне операције. Појављују се маскирани у борбеној опреми.

Горан Свилановић, Пакт за стабилност југоисточне Европе (5. октобар, председник ГСС): “У једном тренутку, одоздо из доњег дела Таковске улице су уз велику буку дошли џипови јединица Црвених беретки. Ја сам у том тренутку био потпуно препаднут. Овде је био неки ауто, ја сам се склонио иза њега. Шта се то догађа? Зато што је била велика бука, да ли су они пуцали у ваздух, не знам из ког разлога ја сам се препао јер сам мислио да све оно што смо радили испред Скупштине и овде пада у воду.”

Радомир Марковић (бивши шеф ДБ) октобар 2005: “У току дана добио сам наређење министра да се ЈСО активније укључи у спречавање нереда. Припадници Јединице за специјалне операције, без обзира на наоружање које су поседовали, нису имали наређење за употребу оружја. Њихов задатак је био да омогуће евакуацију полицајаца који су се налазили у Савезној Скупштини и телевизији, да ослободе прилаз ватрогасцима.”

ОФФ: У Таковској се јединица за Специјалне операције задржава кратко. Не инетервенише. Скидају маске. На Хамере лепе налепнице “Готов је!” Припадници Јединице поздрављају се са грађанима. Прешли су на другу страну.

Милорад Улемек Легија, командант ЈСО, 2001 година: “Пресудила је једна реална ситуација. Ту једноставно се дешава тако и то има све солуције: или –или. Изабрали смо ону блажу солуцију јер је то, у ствари на крају кад се погледа и била једина права солуција. По неком нашем мишљењу сви смо ми потрошна роба па и Милошевић је владао док је владао, једни одлазе, други долазе...”

ОФФ: Сусрет са командантом Јединице за специјалне операције остварен је у ноћи између 4. и 5. октобра. До другог сусрета долази 5. навече.

Зоран Ђинђић, новембар 2000-те: “Када ми је Легија рекао, да што се њих тиче, неће бити интервенције, пао ми је камен са срца. Петог октобра, током дана, имали смо њихову подршку до те мере да је Легија рекао: “Ако Војска нападне народ ми ћемо напасти Восјку и Војска неће добро проћи”. То су знали и у Восјци.”

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка): “Кренуо је народ. Требало је стати на чело тог народа и завршити посао. Никаквих варијанти ту није било. Те приче, не знам, састанци, шетња са Легијом по Београду, возња колима. То су приче за малу децу. Легија и његова група се појавила испред Скупштине и када су видели каква је то сила, шта се догађа, једноставно су се окренули, извадили заставу, поздравили и отишли.”

ОФФ: Леђа Милошевићу не окреће само ЈСО већ и друге јединице полиције. Наредбе не извршавају ни Посебне јединице полиције. Интервентна бригада стаје уз ДОС.

Горан Радосављевић Гури, директор НВО “Центар за истраживање тероризма” (5.октобар, шеф Посебних јединица полиције): “Полиција је у принципу преломила када је видела народ. Сви смо ми били свесни да би било какав обрачун довео до десетине, хиљаде мртвих у Србији. Питање би било шта би било са Србијом после тога? Да ли би била под протекторатом? Да ли бисмо имали грађански рат у целој Србији? Ја сам сигуран да би ту било грађанског рата. Ко би ту био победник? Нико! Сви би ту били губитници, и народ и Србија и полицајци! Сви!”

Небојша Човић, председник СДП (5.октобар, председник ДА): “Они су се набили у неколико улаза у Косовској улици. Након тога ми је јављено, Зорану и мени, да их држе под контролом, да су на неки начин заробљени. Ушли смо у улазе,

за један улаз су ми рекли да се ту налази командант те Интервентне јединице, то је био Буха. Ја сам ушао у улаз и ишао сам горе према спрату највишем. У ходнику су стајали полицајци, онако збуњени, уплакани, млади људи које смо тешили. Горе на задњем спрату, у једном стану био је Буха са својим замеником. Ја сам ушао у собу, он је седео, држао је пиштољ у руци. Ја сам га замолио да нормално разговарамо. Он је све време причао да он то не може да ради, да је то издаја. У једном тренутку је рекао да ће да се убије и почео је да диже пиштољ. Ја сам рекао: "Молим те само, чекај да ми изађемо, да не гледамо то, јер ти мораш да схватиш да си професионалац". То је њега умирило, оне је спустио пиштољ и тако смо оставили Буху. Касније када смо ми кренули ка Кошутњаку, на телевизију, свратили смо до њих, имали са њима разговоре и цела Интервентна бригада је прешла да тако кажем на нашу страну."

ОФФ: Грађани освајају и полицијску станицу у улици Мајке Јевросиме. Полицајци су уз народ.

Зоран Живковић, члан ДС (5.октобар, заменик председника ДС): "Ми смо имали пар сати проблем да народ не туче полицију. Па смо онда ишли заједно са групом полицајаца около да покажемо да смо заједно, па су онда они носили Отпор налепнице или не знам које налепнице су имали само да кажу О.К. Онда смо их ми ангажовали да они, који су тога дана покушали да нешто краду, да буду спречени."

ОФФ: Разлупана је и покрадена парфимерија Марка Милошевића, која се налазила у центру Београда, на Теразијама. Демолиран је градски одбор СПС-а у Старом граду и Општински одбор на Врачару. Освојене су и медијске куће. Студио Б почиње, како се то тада говорило, емитовање слободног програма. Програм ТВ Политике почиње реченицом: "Политика је слободна и народна кућа!" Излази ванредно издање листа Политика. Директор Политике, тога дана, радно место напустио је знатно раније.

Драган Хаџи Антић, публициста, (5.октобар, директор "Политике"): " То вече 5.октобра сам био у седишту МУП-а Србије. Тада је био покојни министар Влајко Стојиљковић, који видело се, ништа није знао о томе. У МУП-у су били сви генерали и ништа није било. Они су седели потпуно мирно и посматрали шта се догађа и чекали да почне онај ванредни, онај ваш, како се зове РТС-ов тај дневник."

ОФФ: Програм почиње и Нова Радио телевизија Србије.

Небојша Човић, председник СДП (5.октобар, председник ДА): “ Ту је интервентна бригада смештена и ту смо свратили пре него што смо кренули на Телевизију у Кошутњаку. И ту су били сви ти момци, њих је било око хиљаду. Ево овде, у овој згради смо одржали тај састанак и разговор са њима и договор око свега. Наравно онда смо оставили њих да они размисле, а ми смо кренули према Телевизији. Ја сам дошао овде са 20 људи. Ти људи су били јако добро наоружани и јако добро обучени. То су претежно бивши полицајци и бивши војници. Када смо ушли у РТС. мислим да војска није желела да дође до сукоба и зато су кренули да се повлаче из зграде Радио телевизије Србије. Канапима су се спуштали на онај прозор горе-доле и повлачили су се у оном правцу тамо, према шуми. Ми смо кренули за њима и са ове стране и путем и пред Авала филмом смо видели да је стражар пред вратима. Зауоставили смо два аутомобила, два црна Аудија и у тим аутомобилима нашли њихове старешине у цивилу.”

Радиша Петровић, технички директор РТС-а (5.октобар, ПЈ Студијска техника ТВБ):

“Ја сам стигао у Кошутњак први, међу првима нас петоро, шесторо је ушло у мастер. Ту смо затекли потпуно развезан систем. Значи све оно што се у принципу никада не искључује, јер то су погони који раде 24 сата, било је искључено, а каблови који повезују поједине делове система су једноставно нестали, није их било. Ово је друго кључно место у Кошутњаку, које је требало оспособити да би се програм почео да емитује. Ја сам, конкретно у овом делу отишао иза и схватио да нема ни једног кабла. Проблем је чак и да су постојали каблови туда негде, треба знати тачно који где, како. Ми их нисмо ни нашли. Е, онда смо имали мало проблема да то урадимо. Доле, већ се била окупила екипа, већ је био спреман слајд Нова РТС. Човић је био у студију, мало нервозан, шта се дешава, што не крећемо итд. Ми смо се доста мучили. На крају смо, знајући ко је урадио, звали човека кући и рекли му шта се догађа, инсистирали да нам каже где су каблови и он нам је рекао.”

Небојша Човић, председник СДП (5.октобар, председник ДА): “ Када смо касније већ ушли у Телевизију и почели да успостављамо програм, до нас је дошла информација да је комплетна Интервентна бригада донела одлуку да приђе нама. Они су пришли, појавили су се овде и са џиповима и са псима. Онда смо поставили потпуно обезбеђење Телевизије. Интервентна бригада је обезбеђивала Телевизију у наредних неколико недеља.”

Бошко Буха, 2001 година: “ Ми смо већ били преломили, тако да је моја јединица од тог момента обезбеђивала телевизију у Кошутњаку.”

ОФФ: У студио на Кошутњаку стиже и нови председник Војислав Коштуница. За многе је то био знак Милошевићевог пада.

Војислав Коштуница, премијер Србије (5.октобар, ДОС-ов председнички кандидат): " Свакако да је улазак у студио у овим новим околностима, када сам могао без икаквог ограничења јавности да се обратим, за мене представљао нешто ново. Заиста не могу да не заборавим тај догађај, тај улазак, то обраћање јавности. Први пут, најзад могућност потпуно отворено да им се обрати неко ко говори отворено у име већина грађана Србије, заиста аутентичне већине грађана Србије."

ОФФ: Није још све готово. Ноћ носи неизвесност.

Зоран Ђинђић, премијер Србије, 2001 година: " Очекивали смо и неку интервенцију у ноћи између 5. и 6. октобра. Искрено речено, очекивали смо да ће ујутру око 4 – 5 сати да ће доћи до покушаја интервенције, јер смо знали да се у неким круговима Војске размишља на такав начин."

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка): "Имали смо низ информација да друга страна не мирује, да ће ноћ бити тешка, да само масом народа можемо одржати то стање. Морамо издржати! Онда смо ми позивали, дали смо налог да сви позивају пријатеље, познанике. Многе везе су биле покидане. Ми смо шетали по улицама, рекли: "Молим вас не спавајте! Урадили смо велики посао. Није још све готово!"

Горан Свилановић, Пакт за стабилност југоисточне Европе (5.октобар, председник ГСС): " Тад је било договорено да је најважније да што више људи остане на улицама Београда и да их на неки начин анимирамо, да не оду кућама и кажу: "Ово је све готово,ово је у реду, зашто сад ту да губимо време?". И због тога смо ми дуго, целе те ноћи говорили у Скупштини, смењивали се у говорима, у ствари покушавали да на неки начин анимирамо те људе и пренесемо им поруку која је била савим једноставна: "И ми смо уплашени једнако као и ви, уствари више него ви!" Људи који су били на улицама су у том тренутку мислили, то је крај, готово је, веселили су се. Ми смо имали још то подозрење да је могуће да тог дана или чак наредног дана дође до некаквог контраудара."

ОФФ: Лидери ДОС-а били су спремни на контраудар. Сви су се те вечери налазили у згради Градске скупштине.

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка): "Ми смо имали много зоља, ми смо силне зоље убацили у Скупштину града Београда, у подрум."

Зоран Живковић, члан ДС (5.октобар, потпредседник ДС): " Кад је неко извадио оне јадне полицајце из Мајке Јевросиме, онда је оно оружје које је остало тамо потоварено у камион који је мали, какав шлепер и довучено. Ја мислим да је то негде око 1.000, 1.100 комада оружја махом калашњикова. Кратке цеви су већ биле покрадене. Онда су неки људи на вратима овде били, са унутрашње стране са калашњиковима. Ја сам пет пута, вече пре тога на митингу поновио: "Никакво оружје, никакво оружје!" . И онда сад видим, пошто је трг осветљен добро, људе који кажу:"Аха...". Е, сад како да им кажем да озбиљно мислим да не носе оружје. Не верујем да је било који аутомобил био без неколико кратких цеви које на срећу нису употребљене."

ОФФ: Полиција је у току дана прешла на страну ДОС-а. Поверење у Војску још увек није успостављено. Тенкови су те ноћи изашли из касарне.

Бранко Филиповић, сниматељ Реутерс-а: "Овде испред касарне 4. јули сам дошао и видео сам трагове тенкова. Кренуо сам ка траговима и горе на раскрсници видео сам да се нису спуштали доле ка граду, улицом Војводе Степе него да су скренули лево на Авалски пут. Пратио сам ту колону, односно те трагове да би негде тамо код села Зуце их претекао. То је била колона од једно четири, пет тенкова. Негде код Јајинаца тамо, је била једна блокада где су људи заробили један тенк. Један старији човек који се представио као газда на блокаду је ту одмах пришао, питао за кога радим, шта хоћу да снимам. Онда се појавио и капетан тог тенка. Мислим да су се и један и други обрадовали што сам дошао."

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка): "Прво су пошли са пар тенкова. Ми смо добили информацију. Онда су старешине и војници одлучили да се врате, направили су мали круг и вратили се назад у касарну."

Зоран Живковић, члан ДС (5.октобар, потпредседник ДС): "Ми смо знали да без обзира шта се кува у Генералштабу и у седишту полиције и код Милошевића у његовој глави, да извршиоци његови овога пута узимају слободан дан."

Бранко Крга, пензионер (5. октобар, начелник Обавештајне управе ГШ ВЈ): "О тим тенковима постоје некакве приче, међутим ви знате да је у Војсци и тада и

сада, да има више од 1.000 тенкова и да Војска увек негде иде, на некакве вежбе, враћа се и тако даље. О тим тенковима мислим да је створена само једна фама, да су се ти тенкови припремали...Ја колико знам, да то није био случај."

Војислав Коштуница, премијер Србије (5.октобар, ДОС-ов председнички кандидат): "Било је различитих калкулација на другој страни, немојмо се заваравати! То је један систем који је функционисао јако дуго и јако складно. Али знате, што смо више посматрали, слушали тај народ, што више се разговарало са њим, било је потпуно јасно да је одлука преломљена и на другим странама и да се заправо само тражи излаз."

ОФФ: У безвлашћу које је настало формира се кризни штаб Демократске опозиције Србије. Седници председава Војислав Коштуница. Проглашен је и градоначелник Београда. ДОС интензивира контакте са Војском и Полицијом. Опасност још увек није прошла. Милошевићеве службе не верују једна другој, не знају ко је на чијој страни.

Небојша Павковић, начелник ГШ ВЈ, 2001 година: "Добили смо једну информацију да има доста нејасне ситуације у понашању неких јединица Министарства унутрашњих послова и да се наводно сада те јединице раслојавају итд. Ми нисмо знали да ли је то тачно или није тачно, али смо добили информацију да постоји чак и опасност да ће да нападне Генералштаб и да то треба да ураде специјалне јединице МУП-а. Ја сам позвао тада Радета Марковића и рекао сам му да би било добро да се хитно видимо и да поведе са собом и Легију. Ја сам рекао "Знате шта, да ли је тачно или није ја не знам. Да вам кажем шта ће у том случају Војска да ради. Ми ћемо сигурно одбранити све своје институције, одбранити све своје јединице и одбранити сваког појединца у Војсци. Да та идеја не пада никоме на памет!". Једноставно сам му запретио да ће бити стављени под контролу."

Милорад Улемек Легија, командант Јединице за специјалне операција, 2001 година: "Ја сам му се лепо захвалио што на такав један начин и примањем таквих информација здраво за готово диже мојој јединици рејтинг. Ова јединица је релативно мала да би покушала да се бави чак и мишљу да нападне неку другу државну институцију и формацију. Ми то ставрно нисмо узели озбиљно иако су тог дана у поподневним часовима ту неке праге биле довучене, појачано то неко њихово обезбеђење. Ја сам био намерно дао својим људима директиву да се пресвуку у спортску опрему и да иду на терен да играју фудбал. Управо због тога да бисмо отклонили и најмању сумњу и најмању помисао да ми спремамо нешто против Војске Југославије."

Зоран Живковић, члан ДС (5.октобар, потпредседник ДС): "Павковић је био играч на три стране. Он се прво плашио за себе, он каже од Легије и његових, овај Легија каже исто да се он плашио њега и зато су они једни према другима били са упереним цевима, а плашили су се и од народа."

Небојша Човић, председник СДП (5.октобар, председник ДА): "У тим тренутцима се прелази на другу страну. Када прелазите на другу страну обично имате онај синдром да бисте се показали и доказали другој страни онда чините оно што никада можда не бисте ни учинили."

Горан Радосављевић Гури, директор НВО "Центар за истраживање тероризма"(5.октобар, шеф Посебних јединица полиције): "Знате ту је сигурно било и дезинформација од стране некога коме је можда одговарало да се направи хаос, те креће војска, те можда да направимо проблем између Војске и Полиције, те ко ће пре да стане на страну грађана итд...То су биле службе које више нису имале упоришта било где. Оно што се десило, десило се."

ОФФ: Наређења да се употреби сила издавана су те вечери из виле Мир на Дедињу. Са породицом Милошевић био је те вечери њихов добар пријатељ Драган Хаџи Антић.

Драган Хаџи Антић, публициста (5.октобар, директор "Политике"): "Ја сам причао са Милошевићем. Сећам се да смо јели прасетину и нисам видео да је нешто много узнемирен. Е баш се сећам сами смо били нас двојица. У тој истој вили Мир и баш смо јели прасетину, печење. Нисам схватио да је изгубљен. Ја мислим да је он видео, врло лепо, да су га продали, што би се рекло."

Милутин Мркоњић, посланик у Скупштини СЦГ (5.октобар, директор Дирекције за обнову земље): "Ја сам тада имао мало спонтану реакцију пошто су господа из ДОС-а почела да пребијају људе, да формирају кризне штабове, да упадају у предузећа. Све то на демократски начин! Отишао сам до њега и питам га. Каже: "Бре, Мрко ти си херој чега се ти плашиш?". Кажем: "Слободане треба да сиђемо до Теразија па да видиш како реагују ти, те такозване демократе!". Он ме смирио, после тога сам се ја вратио у канцеларију и наравно никаквих проблема нисам имао. Никада барем што се тиче тог физичког дела посла."

Велимир Илић, министар у Влади Србије (5.октобар, градоначелник Чачка): У једном разговору Павковић ми је рекао да му је Милошевић рекао: "Оставили сте ме самог, срам вас било. Сви сте ме издали!" и да је у једном

тренутку када је већ вече било, када је све пало и они су видели да је и он схватио ..”

Милутин Мркоњић, посланик у Скупштини СЦГ (5.октобар, директор Дирекције за обнову земље): “У вили Мир, ја сам тамо код њих одлазио, тамо је текао живот сасвим нормално као да се ништа није десило и без неке велике жеље за реваншизмом.”

ОФФ: Несвесни ситуације били су многи у СПС-у. У вечерњим сатима председник републике Милан Милутиновић састаје се са дугогодишњим познаником, тада чланом невладине организације Г 17 плус.

Мијат Дамјановић, професор ФПН (5.октобар, члан НВО Г 17 плус): “У овој просторији где се сада налазимо, тог драматичног дана, те драматичне ноћи ми смо седели господин Милутиновић, Слободан Вучетић и ја и покушавали смо да нађемо излаз у том смислу да се избегне насиље и да се оно најгоре не догоди. Разговор је почео описом ситуације, они су били необавештене о томе каква је ситуација у граду и колико је то опасно. И он је доста био лежеран око свега тога, чак претерано лежеран. Ја сам се изненадио, ја сам рекао: “Ви апсолутно не знате шта се у граду догађа”. Он је сматрао да ће читава ствар да изветри, да ће се људи уморити, знате ноћ је дуга. Преко дана ће се то смањити, можда неки трзај предвече и он је мислио да ће то само од себе као и у ранијим демонстрацијама које су биле. Он је исто рекао: “Не долази у обзир никаква сила!”.

ОФФ: У дану преврата све се окреће на другу страну. Уставни суд који је само дан раније поништио изборе за председника Југославије сада доноси одлуку о победи Војислава Коштунице на председничким изборима. Службени лист штампа се у један по поноћи.

Светозар Стојановић, председник Српско америчког центра у Београду: “Они су га напустили једноставно када су се суочили . Узмимо сада апарат насиља, значи војску, полицију, обавештајне службе. Кад су се нашли суочени са милионском масом народа онда је било питање да ли ће они још једанпут бранити Милошевића силом. Прво, није лако бранити некога силом против милиона људи на улици али ту има и друга једна ствар. Они су претходно видели да је ствар сувише озбиљна и да треба себе да спасавају, а не Милошевића. Ако се сећате запад је непосредно пре тога направио једну листу од око 600 људи које је ставио на црну листу. То су водећи људи из режима и ти људи су тог тренутка забринули се за себе. Дошло је онда бомбардовање још и онда је идеја безнадежности. Дај да се ми спасавамо, ми појединци да се скинемо са те листе, ако је могуће да не дођемо под удар запада и

Хашког суда, да спасавамо себе. Онда су људи спасавали себе што не значи да они не би бранили себе да их је неко физички напао.”

Ивица Дачић, председник Главног одбора СПС (5.октобар, председник Градског одбора СПС): “Једноставно се систем урушио сам од себе, уз помоћ наравно са стране.”

Слободан Антонић, професор Филозофског факултета: “Већи део тих људи су на овај или онај начин придобијени да пређу на другу страну. Е сад тај рад није долазио само од стране симпатизера опозиције и саме опозиције него је долазио и од страних чинилаца односно страног фактора.”

Небојша Човић, председник СДП (5.октобар, председник ДА): “Грађани су били кључ свега. Та енергија, та непопустљивост, та храброст. То су и полицајци и војници могли да виде. Наравно то су видели и функционери тадашње власти који се нису само склонили, већ су се разбежали на разне стране. То су кључеви неког нашег успеха.”

Војислав Коштуница, премијер Србије (5.октобар, ДОС-ов председнички кандидат): “Када смо видели да скоро на другој страни, када је реч о људима који су носили униформе постоји једно слично расположење и уверење у бесмисленост посла који тренутно обављају онда је заправо било само питање часова када ће се и како то завршити. Пети октобар је морао брзо да се заврши, један дан има 24 сата и очигледно је у том времену морало све да се деси и да се збије.

ОФФ: Војислава Коштуницу као председника Југославије признаје и свет. У Београд долази Игор Иванов, министар спољних послова Русије. Коштуница се посредством Павковића састаје са Слободаном Милошевићем. У касним вечерњим сатима 6.октобра Милошевић признаје изборни пораз.

Слободан Милошевић: “Поштовани грађани управо сам добио службену информацију да је Војислав Коштуница победио на председничким изборима. Ту одлуку је донео орган који по Уставу на њу има право и сматрам да она мора да се поштује. Желим да захвалим свима који су ми указали поверење и на овим изборима за мене гласали али да се захвалим и свима који за мене нису гласали јер су ми са душе скинули један велики терет одговорности који носим већ пуних десет година.”

ОФФ: 7. октобра Војислав Коштуница полаже заклетву. 9. је смењена СПС-ова Влада која је имала мандате још две године. Форимрана је нова, прелазна Влада. Ванредни избори за републичку скупштину заказани су за 23. децембар.

ОФФ: 5. октобра Демократска опозиција Србије добила је комплетну власт. Десетогодишњи Милошевићев систем срушио се за само један дан.

Радомир Марковић (бивши шеф ДБ) октобар 2005: “Милошевићева власт није пала у току једног дана, нити је пала 5.октобра. Милошевић је изгубио на изборима који су одржани 24. септембра а постојала је и коинциденција захтева међународне заједнице и воље народа за његовом сменом. У оваквој ситуацији неки лидери ДОС-а преувеличавају своју улогу у тим догађајима.”

Зоран Ђинђић, новембар 2000: “Ушли смо неприпремљени. Нисмо очекивали да ћемо добити толики политички простор. Наш план се сводио на рушење Милошевића, и није обухватао ову фазу. Имали смо једино концепт да Милошевића принудимо да поднесе оставку и да се затим распишу избори. Мислили смо да ће постојати Скупштина, Влада, а да ћемо се ми повући у нормалну кампању за децембарске изборе. Нисам више сигуран да је то било добро решење.”

Небојша Човић, председник СДП (5.октобар, председник ДА): “Након тога када се заузму институције, те институције су требале да се држе све до тренутка када Милошевић признаје да је изгубио и да је поражен на изборима што би даље изазвало ланчане промене целокупног система. Ми нисмо очекивали да ће то тако брзо да се догоди. Ми мо били димензионисани, односно наш план је био да издржимо 10-15 дана. Чак смо мислили и да ће доћи до много већих сукоба.

Слободан Антонић, професор Филозофског факултета: “Нису имали у потпуности јасну идеју, иако је та идеја постојала она није била та која се у потпуности реализовала. Сви демонстранти који су долазили у Београд и они који су изашли на улице ишли су заправо у једну тачку, а то је испред Савезне скупштине. Тако да се тај њихов план заправо распао и од онда је та целина народне побуне, народног незадовољства кренула неким својим током.”

Војислав Коштуница, премијер Србије (5.октобар, ДОС-ов председнички кандидат): “То падање система Милошевићевог је припремано јако дуго, тако да 5.октобар ма колико све нас изненадио, поготово све оно што се дешавало дан касније...данас када размишљам о свему томе не може представљати изненађење. Не може представљати изненађење зато што је урушавање једног система почело

раније, а са друге стране стварање, ширења нечег што је била народна воља да Србија крене путем демократских промена је такође трајало.”

Небојша Човић, председник СДП (5.октобар, председник ДА): “То је огромно изненађење било за нас јер мислим да ДОС ниједног тренутка није пројектован тако да ће преузети власт. Нисмо ми веровали у то да ћемо баш на тај начин доћи на власт. Мислим да се то после свега појавило, то наше схватање као проблем.”

Ово је оно што до сада знамо о 5. октобру.

Главни И одговорни уредник информативног програма

Ненад Љ. Стефановић

Аутор емисије

Слађана Зарић

Новинар

Ивана Чкоњевић

Спикери

Миран Ђевеница

Дејан Грујић

Продуцент редакције

Милан Недељковић

Продуцент емисије

Слободан Токић

Организатор

Александра Видачић

Асистент сниматеља

Милан Ресавац

Тонски сниматељ

Слободан Мишић

Расвета

Бојан Маројевић

Возач

Видан Тадић

Графички дизајн

Јован Павловић

Композитор

Владимир Тошић

Музички уредник

Силвија Милошевић

Обрада звука

Александар Зоричић

Графичка обрада

Зоран Васић

Драган Владисављевић

Асистенти редитеља

Зоран Добрић

Слађана Томић

Сниматељ

Војислав Вучинић

Монтажер

Марија Богичевић

Редитељ

Тања Феро

Производња РТС

Октобар 2005.